

JAROSLAV VÁGENKNECHT

- 1) Pan Jaroslav Vágenknecht se narodil v Nové Pace dne 15. února 1932. V současné době mu tedy je 83 let.
- 2) Jeho otec byl řezník, v roce 1930 si otevřel řeznickou živnost a s různými problémy ji provozoval až do roku 1961, kdy ji rozprodal. Za to ho ale režim neprávem obvinil z rozkrádání socialistického majetku.
- 3) I když mu byly pouhé 4 roky, tak si matně pamatuje na novopackou povodeň v roce 1936. „*A v tomhle domečku se šly skrýt ke svému strýčkovi 2 děvčata, prvňáčky, ty tam opravdu zahynuly...*“
- 4) Při jeho vyprávění si vzpomněl i na smrt Tomáše Garrigua Masaryka, který zemřel v roce 1937. „*Celý národ pro něj skutečně plakal.*“ Pan Vágenknecht si vybavuje, že v Nové Pace je už 3. pomník Tomáše Garrigua Masaryka „*Prvního zbouřali Němci, druhého komunisti a třetího jsme znova postavili.*“ Druhý pomník vyvolal po Pace rozruch, protože se jednoho dne na něm objevil nápis „*KSČ vrazi, zabili ti syna Jana.*“ Naštěstí pachatele nenašli, jinak by ho čekal trest smrti.
- 5) Jeho další vzpomínání se týkalo začátku války. „*1. a 2. září docházelo k tzv. předčasnému zatýkání. Zatýkali se význačné osobnosti, vědci, intelektuálové, lidi, kteří by mohli být nebezpeční Němcům. A na to si pamatuju, když je odváželi tady z Paky,... tam postavili anton. Nevím přesně kolik bylo těch zatčených tady, jestli 6 nebo 7. Zatkli starostu města Fischera, vedoucího okresního úřadu, doktora Sedláčka a ti prožili celou válku v koncentračním táboře a byla to čistě náhoda, že je po válce přivezli domů.* Bývalý starosta Fischer po návratu do 3 dnů zemřel na nákazu Tyfem.
- 6) Situace státního vedení byla velice špatná, nikdo si nemohl nic dovolit, jinak následovaly persekuce. „*Po atentátu na Heyndricha, došlo k totálnímu pronásledování českého národa s tou největší katastrofou, kterou kdy mohl někdo uskutečnit, bylo vyhlazení Lidic. A v tom jsme, jako děti, žily.*“
- 7) I škola byla velmi hlídána. „*Do českých škol chodili němečtí inspektoři, kantoři byli pod poměrně velkým tlakem, asi pod takovým, jako za komunistů.*“ Kvůli válce se často přerušovala škola a byly různé prázdniny, např. uhelné a válečné, a tak si jednou týdně chodil do školy pro úkoly a vypracovával je doma sám. V Nové Pace nebylo moc prostorů, kde by se mohlo vyučovat. „*Já jsem se například dostal do velké školy v 5. třídě. Do té doby jsem cestoval.*“ Učil se například na gymnáziu, v dnešním kulturním domě a dokonce i v knihovně. Ve škole měl docela jiný rozvrh než dnes máme my. „*Bylo zakázané učit dějepis, aby se naše děti nedozvěděly dějepis, nebo dějiny nebo historie českého národa. Co se týče zeměpisu, tak to se probíral protektorát, co nám zbylo, ale hlavně německá říše. Umíte si představit, že v té době byla němčina samozřejmě povinná, 7 hodin týdně.*“ Po ukončení základní školy bylo často zvykem, že se děti vyučily stejnému povolání, jako vykonávali jejich rodiče. „*Páč jsem byl z řeznické rodiny, tak jsem zůstal doma, protože jsem měl poměrně dost marodnou matku, tak už kvůli ní jsem zůstal doma, tak jsem se to vyučil a pak jsem to už nikdy nedělal.*“ Po vyučení následovala vojna... „*Normálně bych nikdy na vojnu nešel, ale v té době se šlo. Byl jsem tam skoro 3 roky.*“
- 8) Nové Paky se válka vyloženě netýkala, ale postihlo ji několik událostí, na které si pan Vágenknecht pamatuje. „*Transport zajatců. To bylo na úrovni skoro pochodu smrti z koncentráků.* (36:04- 36:16 □ 1video) *Tito byly tak řekněme tisíc, dva tisíce, dokonce i tři tisíce, jednou to šlo v průvodě po té hlavní silnici*“ S ruskými zajatci zacházeli velmi krutě. „*Tak se jednoduše obehnal kolem nich plot a dělejte si co chcete, nazdar.*“
- 9) 3. května 1945 se vyskytla zpráva, že Německo kapitulovalo, a to samozřejmě doprovázely různé činy proti režimu, kterých byl pan Vágenknecht svědkem. „*Najednou z toho 2. patra vyhlítl obraz Hitlera, kdyby to tam někdo dostal, tak ho to dole zabije.*“
- 10) Paka povstala a vše se zdálo, že je v pořádku. „*Z ničeho nic, asi v 9 hodin dopoledne, toulajíc se po městě. Kde bych co jako viděl. A najednou začala houkat siréna. Byl jsem tajidle pod hřbitovem, tak jsem mazal na náměstí a tam se už lidi objímali. Objímali se, brečeli...všecko, konec války, Německo kapitulovalo! No a ona to nebyla pravda. To si někdo vymyslel.*“ V tu dobu z Jičína přišla zpráva, že do Paky jede německá četa s tanky a dělostřelectvem. „*Z ničeho nic nad Paku přiletěl 52 a letadlo oblétno celou Paku, zjistilo, jak to tady vypadá. Nikdo nevěděl, co provedou, to nebyla žádná legrace.*“ Část vojáků šla pěšky. Stříleli kolem sebe, ale ne proto, aby někoho zabili, ale aby v lidech vyvolali strach. Poté se konalo vyjednávání na městském úřadě. Naštěstí dopadlo dobře a Němci odešli. A lidé už začali jen oslavovat a radovat se. ;
- 11) Poté následovala celkem poklidná část jeho života. Dalším výrazným okamžikem byla revoluce v roce 1989 po, které se stal členem zastupitelstva Nové Paky a dlouhých 13 let psal kroniku. Momentálně žije se svojí manželkou v útulném rodinném domku.